

Technische vragen bij collegevoorstel Nieuwe regeling OV lage inkomens

1. Zijn er technische belemmeringen die ons weerhouden om een regeling in te voeren waarin er geen onderscheid wordt gemaakt tussen gebruikers (minima) van de regeling onder en boven de AOW-leeftijd? Met andere woorden: is het technisch mogelijk om de regeling binnen hetzelfde budget zonder onderscheid naar leeftijd uit te voeren waarbij alle gebruikers ongeacht leeftijd kunnen reizen met hetzelfde kortingspercentage?

A: De technische mogelijkheden om een kortingspercentage ongeacht leeftijd aan te bieden zijn vrij beperkt. We maken in deze propositie namelijk gebruik van bestaande producten van aanbieder Qbuzz. Daarin zit een vast kortingspercentage van 40% of 100%. Een tussenvariant is er momenteel niet en kan alleen tegen hoge meerkosten worden ontwikkeld.

Bovendien ontvangen alle reizigers van 65 jaar of ouder, dus ook onze doelgroep AOW-gerechtigden, in het Nederlandse OV altijd een korting van 34%. In de voorgestelde propositie vullen we deze korting voor AOW-gerechtigden aan tot 100% in daluren en weekenden, in stadsbussen binnen Dordrecht.

Het aanvullen van de korting tot 100% voor de inwoners jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd betekent een forse kostenpost en overschrijding van het budget met +- €250.000,- per jaar.

2. Hoe hoog kan het kortingspercentage zijn wanneer er geen onderscheid naar leeftijd wordt gemaakt, gegeven het geschatte gebruik en binnen het vastgestelde budget?

A: zie antwoord 1.

3. Gegeven het ruime gebruik van de huidige gemeentelijke regeling OV65+ met de eigen bijdrage van € 14,-, welke concrete feitelijke aanwijzingen zijn er dat deze kleine eigen bijdrage zou moeten worden geschrapt? Hoeveel klachten van rechthebbenden zijn er in 2022 door de gemeente ontvangen over de hoogte van de gevraagde eigen bijdrage?

A: binnen de huidige regeling voor gratis openbaar vervoer zijn weinig tot geen klachten bekend over de eigen bijdrage van €14,-. Binnen de huidige doelgroep voor gratis OV in daluren, is het aantal rechthebbende minima met zo'n 20% echter beperkt. Voor het grootste deel van de huidige doelgroep is het betalen van de eigen bijdrage daarom geen obstakel. Voor de nieuwe doelgroep, inwoners met een laag inkomen, kan deze eigen bijdrage juist wel een financieel obstakel zijn.

4. De voorgestelde gemeentelijke OV regeling voor minima is een bovenwettelijke uitkering die de gemeente niet hoeft uit te keren. Welke technische mogelijkheden zijn er om in individuele gevallen het recht op deze regeling in te trekken wanneer iemand bijvoorbeeld verwijtbaar de sollicitatieplicht schendt van de gemeentelijke bijstandsuitkering? Met andere woorden: hoe kan de voorgestelde regeling technisch worden aangepast zodat de mogelijkheid wordt opgenomen om het recht op de OV-regeling te laten vervallen wanneer iemand zijn plichten jegens de gemeente niet nakomt?

A: dit is technisch waarschijnlijk mogelijk, maar in de praktijk onwenselijk. Voor de doelgroep AOW-gerechtigden zijn er zelden tot geen plichten die zij hebben richting de gemeente.

Voor de doelgroep in de leeftijd 18 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd kunnen die er zijn, maar aangezien het hier gaat om een kortingsproduct met beperkte kosten voor de gemeente, zien wij

geen noodzaak om hier dergelijke beperkende voorwaarden aan te verbinden. Het college vindt het onwenselijk om dit soort voorzieningen voor minima te gebruiken als dwangmiddel. Bovendien proberen we de uitwisseling van persoonsgegevens van onze inwoners rondom dit reisproduct te beperken tot het noodzakelijke. De gegevens van rechthebbenden zijn bekend bij Dordtpas en bij aanbieder Qbuzz. Het is met het oog op het beperken van gegevensdeling onwenselijk ook de afdeling handhaving van de Sociale Dienst Drechtsteden, of andere afdelingen die handhaven richting inwoners, toegang te geven tot deze gegevens, of om hen gegevens uit te laten wisselen met Dordtpas en/of Qbuzz.

5. Op welke manieren kan het vastgestelde budget van de regeling worden overschreden?

A: het budget kan op de volgende manieren worden overschreden:

1. als de regelingen meer gebruikers hebben dan verwacht en begroot.
2. als de reizigers met een AOW-dalvrij abonnement gezamenlijk op jaarbasis gemiddeld meer dan 500km reizen. Dan betalen we per kilometer €0,20 extra. Zoals in het raadsvoorstel beschreven is dit risico minimaal, omdat de huidige gebruikers van de regeling gemiddeld 267KM per jaar afleggen, en wij bij AOW-gerechtigden met een laag inkomen geen verdubbeling verwachten. Binnen de doelgroep tot de AOW-gerechtigde leeftijd is een dergelijke beperking op kilometers er niet.
3. als het invoeren van een alternatief betaalmiddel in het openbaar vervoer (OVPay) extra investeringen vraagt om deze regeling of een vergelijkbare korting in stand te houden. Dit zou in de loop van 2024 duidelijk moeten worden.

Hoe onzeker is het ingeschatte aantal gebruikers?

A: het aantal gebruikers is ingeschat op basis van de huidige regeling en het aantal gebruikers van de Dordtpas binnen de doelgroep. Dit zijn de twee meest betrouwbare indicatoren voor het inschatten van gebruik.

Wat zijn de kosten bij 100% gebruik door de doelgroepen?

A: als beide doelgroepen 100% gebruik maken van de regeling bedragen de kosten € 812.500,- per jaar. Er zijn geen aanwijzingen dat we met dit scenario rekening dienen te houden.

Wat is het handelingsperspectief bij onvoorziene overschrijding van het gebruik?

A: we monitoren het gebruik vanaf start van de regeling en informeren de raad over het aantal gebruikers en op het moment dat een afwijking plaats vindt op het ingeschatte gebruik, zowel wanneer dit lager als hoger uitvalt dan begroot.

Hoe wordt er bij overschrijding van het gebruik voor gezorgd dat het budget het volgende jaar niet opnieuw wordt overschreden?

A: als het aantal gebruikers (veel) groter blijkt dan verwacht, en we daardoor hogere kosten maken dan voorzien, dan onderzoeken we voor 2024 een manier om kosten te beperken, zoals het aanbieden van een alternatief product. We informeren de raad in de loop van 2023 over het gebruik en eventuele benodigde bijsturing in de regeling.